

DE ANGLIKAANSE KERK TE OOSTENDE

door Jean Pierre FALISE

Indien wij willen spreken over het ontstaan van de geschiedenis van deze kerk dan moeten wij noodzakelijkerwijze spreken over de Engelse aanwezigheid in deze stad.

Wij gaan terug tot de jaren 1780. Wij behoorden toen tot de Oostenrijkse Nederlanden onder Jozef II. Het was dus tenvolle in de periode van Oostende vrijhaven en deze stad was toen in volle bloei. Engelse kooplieden kwamen naar Oostende, nieuwe magazijnen en pakhuizen werden gebouwd en het duurde niet lang of er was een kolonie van om en rond de 2.000 Engelsen. Oostende zelf telde toen ongeveer 6.700 zielen. Deze zeer onregelmatige groei was verbonden aan de politieke ontwikkeling van dat ogenblik en voornamelijk aan de Amerikaanse Onafhankelijkheidsstrijd.

In oktober 1781 vaardigde Jozef II het Edict van Tolerantie uit waaraan niet katholieken openlijk hun godsdienst mochten belijden. Dit was in oorsprong bedoeld voor de belangrijke protestantse Engelse kolonie te Oostende.

Inderdaad, bij zijn bezoek aan Oostende van 11 tot 13 juni 1781 had Jozef II een onderhoud met de konsul van Groot-Brittannië die hem de vraag doorgaf van de protestantse gemeenschap voor het oprichten van een gebouw voor de eredienst en het bekomen van een vaste predikant.

Deze zaak werd verder besproken te Brussel waar de keizer op 23 juni 1781 toekwam. In de acten van de "Conseil privé" vroeg de keizer *"of men niet wat minder strenge principes zou kunnen uitvaardigen op het artikel van de religie, teneinde de protestanten de vrije uitoefening van hun godsdienst te geven, wat vooral nodig schijnt voor Oostende, waar de Engelse konsul hem gesproken had en waar vooral, sinds de vestiging van de vrijhaven, men moest verwachten, en zelfs hopen dat veel protestanten er zich kunnen vestigen"*.

Ongeveer vier maanden na zijn bezoek aan Oostende vaardigde de keizer in oktober 1781 het Edict van Tolerantie uit. Het duurde echter nog 2 jaar vooraleer de Oostendse protestanten maatregelen namen om gebruik te maken van deze nieuwe besluiten.

Op 10 januari 1784 richtten 113 Engelse protestanten een verzoekschrift tot het Oostendse magistraat waarbij ze hun "trustees" of "agents muni de plein pouvoir" aanduiden, nadat deze "trustees" op 8 januari, dus 2 dagen vroeger, hadden medegedeeld dat de Engelse protestanten te Oostende een "chaplain" hadden aangesteld en een lokaal hadden aangeduid om hun godsdienst te belijden. Het magistraat antwoordt gunstig op dit verzoekschrift mits zeker voorbehoud.

Een kerk zal slechts mogen gebouwd worden wanneer er 100 families zullen zijn en op een plaats goed te keuren door het Magistraat. Bovendien mag het gebouw er langs de buitenkant niet uitzien als een kerk, mag geen klokketoren gebouwd worden en mogen geen klokken geluid worden. Anderzijds laat het magistraat toe dat de protestanten hun erediensten houden in het aangeduide gebouw, mag de bedienaar de zieken bezoeken en mogen de doden "in het openbaar" begraven worden.

De eerste "chaplain" was de Rev. John TREVOR die eind 1783 naar Oostende gekomen was en woonde in een oud pakhuis, dat ook als gebedshuis diende, in de Sint Franciscusstraat. De eerste dienst had plaats op 11 januari 1784 en de 18 januari doopte de "chaplain" er het eerste kind.

De gemeenschap van "chaplain" TREVOR was zeer actief want in 6 en een half jaar tijd vonden 1.290 kerkelijke vieringen plaats waarvan 227 dopen, 166 huwelijken en 332 begrafenissen.

Spijts deze gunstige cijfers werd er nochtans geen kerk gebouwd.

Eerst door de Vrede van Versailles (1783) en de onafhankelijkheid van de Verenigde Staten en later door de komst van de Fransen (eerst gedurende de periode 1789-1793, nadien vanaf 1794) verlieten vele Engelsen Oostende en ook de handel met Engeland werd stopgezet.

Alhoewel de Engelse aanwezigheid praktisch nooit verdwijnt moeten wij wachten tot na de nederlaag van Napoleon vooraleer wij opnieuw kunnen spreken van een Engelse gemeenschap.

In 1817, wij maakten toen deel uit van het Koninkrijk der Nederlanden, werd een Nederlandse dominee aangeduid. Hij sprak Nederlands, Engels en Frans en stond in voor het leger en de Engelse kolonie.

De kapel van het klooster van de Witte Nonnen, gelegen in de straat met dezelfde naam, werd in 1819 toegewezen aan de protestante eredienst en dit zowel voor de Nederlanders als de Engelsen. Tot dan werd het klooster en de kapel gebruikt als militair magazijn.

Het duurde niet lang of de Engelsen wilden een Engelse "chaplain" en na enige aarzeling gaf de regering toe. In 1829 werd de Rev. Moses MARCUS geïnstalleerd, naast de Nederlandse kapelaan, de heer VAN DEINSE.

In 1830 werd België onafhankelijk. De Nederlanders vertrokken en er bleven ook maar weinig Engelsen. De kerk werd gesloten. Pas in 1836 herbegonnen de erediensten. In dit jaar was er opnieuw een Engelse "chaplain" de Rev. W. TROLLOPE.

De spoorlijn tussen Oostende en Brussel kwam er in 1844. In 1846 stak de Oostende-Dover lijn van wal, er werden nieuwe hotels gebouwd, er kwam een Casino en de Engelse toeristen stroomden toe. Het bouwen van een nieuwe kerk drong zich op vooral omdat de kapel van de Witte Nonnen in 1863 moest plaatsmaken voor de bouw van het nieuwe postgebouw. Het is vooral onder impuls van Leopold I, zelf protestant, dat de nieuwe kerk er kwam.

De plaats van het oud slachthuis in de Langestraat werd voorbehouden voor de nieuwe kerk die gebouwd werd volgens de plannen van architect Felix LAUREYS. Dezelfde architect bouwde in Oostende de kerk van het Hazegras en het oud station.

De kerk werd gebouwd in de jaren 1863-1864. De architect opteerde voor de neo-gotische stijl. De rode bakstenen voorgevel, met een groot gotisch raam in het midden boven het portaal, heeft een duidelijke drieledige indeling die men binnenin echter niet terugvindt. Het is een eenvoudige ruimte met 6 traveën (gewelfvlakken tussen twee bogen). Iets dat wij nu ook niet meer

kunnen zien sedert de zoldering in 1983 instortte. Bij het plaatsen van de nieuwe zoldering opteerde men, waarschijnlijk om kosten te sparen, voor een effen vlakke zoldering. Boven het orgel zien wij echter nog de oorspronkelijke zoldering.

Architecturaal heeft het allemaal weinig te betekenen. In zijn "*Ostende monumentale et pittoresque*" wijdt LOONTIENS met moeite een kleine bladzijde aan deze kerk. Hij zegt o.a. "*il y a là, au pied de la rampe, un temple anglican, qui n'est précisément pas une beauté avec ses briques rouges, noircies par le temps*". Hij vervolgt: "*l'ameublement est excessivement simple et comme dans tout temple anglican, il n'y a ni statues ni vitraux d'art*".

De kerk kwam gereed in 1864 en werd op 23 januari 1865 ingewijd door bisschop Samuel WILBERPORCE. De kerk heeft geen specifieke naam, is dus niet toegewijd aan één of andere heilige en wordt simpelweg de Engelse kerk genoemd. Ze staat open voor alle protestanten.

Bij K.B. van 31 maart 1866 ontving de stad een subsidie van 991,7 Fr. voor de afwerking van de kerk en in 1867 ontving de stad nogmaals een subsidie, nu van 673 Fr. voor de meubilering.

Eind 1866 bestond de Engelse gemeenschap uit 310 leden. De gewone uitgaven voor de eredienst bedroegen 4.589 Fr. en werden gedekt enerzijds door een regeringstoelage van 2.000 Fr. en anderzijds door een intekening van de leden voor een bedrag van 2.589 Fr.

In 1868 werd, door de stad, de waarde van de kerk geschat op 60.000 Fr. Ter vergelijking: de Kapucienenkerk werd geschat op 25.000 Fr.

Een gedeelte van de meubilering, waaronder het altaar, het altaarhekken, de preekstoel en het orgel kwamen van de oude kapel van de Witte Nonnen. De banken komen van een kerk in Croydon en werden gekocht door Rev. L. HAWKINS, die "chaplain" was tussen 1904 en 1914. De achterkant van het altaar bestond oorspronkelijk uit vier beschilderde houten panelen die de vier evangelisten voorstelden. Ze werden geschilderd door de dochter van Mr. HAWKINS. De banken zijn nog steeds de oorspronkelijke banken. De rest van het huidige meubilair, waaronder de preekstoel en het gebeeldhouwd gedeelte van de achterwand van het altaar, komen van een afgebroken kerk in Spa en werden, waarschijnlijk juist na de 2de Wereldoorlog, geplaatst. De beschilderde panelen werden door de overstroming van 1953 zodanig beschadigd dat ze vervangen werden door gewone houten panelen. Toen in 1983 het plafond inviel werd het altaar vernield. Het werd vervangen door het huidige altaar.

Tot na de 2de Wereldoorlog stond er in de kerk een staatsie kerkbank. Ze stond aan de rechterzijde, juist achter de plaats van de huidige lezenaar. Beroemde koninklijke personen bezochten deze kerk en namen gedurende de diensten plaats op deze staatsiebank. Wij vernoemen o.a. koningin Victoria, die op bezoek kwam bij haar oom, Leopold I; de duitse keizer Frederick en de keizerin, die een dochter was van koningin Victoria; Koning Edward VII toen hij nog Prince of Wales was in 1862 en ook keizer Willem (die van 1914-18), zoon van keizer Frederick, en zijn vrouw.

De staatsiebank moest na de oorlog vernietigd worden wegens droge verrotting (houtworm).

In 1865 ontstaat er een discussie tussen E.H. LAHOUSSE, katholiek

priester en "chaplain" R.B. JUKES. De priester had namelijk het doopsel toegediend aan een zieke protestant die opgenomen was in het hospitaal. De priester beweerde dat de protestant daarnaar gevraagd had. De "chaplain" was daar schijnbaar niet mee akkoord en een ganse discussie werd daarover gevoerd in de plaatselijke pers. R.B. JUKES is tamelijk lang te Oostende gebleven. Want op 1 januari 1875, dus 10 jaar na het aangehaalde incident, krijgt hij per K.B. een jaarlijks en levenslang pensioen van 1.125 Fr.

In 1871 verschijnt in "L'Echo d'Ostende" een aankondiging "dat de predikant van deze stad, baccalaureaat in de letteren van de universiteit van Cambridge, bereid is particuliere lessen te geven in het Grieks, Latijn, Frans, Spaans en Engels. Men moest zich wenden naar de Langestraat 49". Ongelukkiglijk vermeldt de aankondiging zijn naam niet.

In 1906 is er sprake van de oprichting van een "Sailor's Home". Deze zaak was reeds in 1901 ter sprake gekomen toen de dominee van de scandinavische zeelieden in België vroeg tot oprichting van een "Tehuis voor Zeelieden" te Oostende. Vijf jaar later is het de Oostendse "chaplain", de Rev. HAWKINS, die zich daarvoor inspant. Op 26 februari 1906 wordt er door hem een feest georganiseerd in de salons van de Société Lit raire. De opbrengst moet ten goede komen aan het op te richten huis en het feest staat onder de auspiciën van de heer HERVEY, consul van Groot Brittanië, de Société Lit raire en de Yacht Club. In de "Carillon" van 1 maart verschijnt een verslag van het feest en wij weten dat het 409 Fr. heeft opgebracht. Als de "Sailor's Home" er gekomen is heb ik niet kunnen achterhalen.

Op vrijdag 27 november 1925 werd er een herdenkingsplechtigheid gehouden ter nagedachtenis van koningin Alexandria van Groot Brittanië die op 20 november overleden was.

Op 28 augustus 1928 werd er in de kerk een internationale dienst gehouden naar aanleiding van de ondertekening van het Kellog-verdrag. Dit verdrag was een aanvulling van het Volkenbondverdrag en kwam er op initiatief van de ministers van Buitenlandse Zaken van Frankrijk en de Verenigde Staten. Het werd geratificeerd door een groot aantal staten waaronder de grote mogendheden. Dit verdrag bepaalt o.a. dat de leden de oorlog als middel voor de oplossing van internationale geschillen afwijzen en dat de regeling van geschillen die tussen hen zouden kunnen rijzen, nooit met andere dan vreedzame middelen kon worden gezocht. Het internationaal Militair Gerechtshof te Neurenberg beriep zich op dit verdrag om de aanvalsoorlog van Nazi-Duitsland tot misdrijf tegen de vrede te bestempelen.

Gedurende de plechtigheid van augustus 1928 werden de lezingen gehouden door een Belg en een Fransman en het gebed werd gezegd door een Nederlandse dominee, uiteraard in het Nederlands. Een Amerikaanse dame gaf een Amerikaanse vlag aan de kerk en enkele Belgen een Belgische vlag. Leden van het stadsbestuur en de Britse vice-consul woonden de plechtigheid bij.

Op 12 mei 1935 was er een dienst naar aanleiding van het zilveren jubileum van koning George V. De dienst werd gehouden door "chaplain" Rev. HILLYARD. Burgemeester MOREAUX, de stadssecretaris, de directeur der feestelijkheden, de adjunct-plaatscommandant, de Franse consul, de Britse vice-consul en legerofficieren woonden de plechtigheid bij.

Regelmatig kreeg de kerk ook bezoek van Anglicaanse bisschoppen.

In 1909 bezocht de bisschop van Noord en Centraal Europa de kerk. In 1914 kwam bisschop BURY hier vormen en in april 1920, april 1921, maart 1926 en mei 1926 bezocht hij opnieuw de kerk.

Op 24 mei 1929 bezocht de bisschop van Fulham, de Right Rev. Staunton BATTY, de kerk.

De kerk bezit doopregisters vanaf 15 april 1816 tot 23 oktober 1830 en vanaf 10 april 1836; huwelijksregisters vanaf 1 april 1842 en begrafenisregisters vanaf 16 maart 1836.

Bij mijn opzoekingen viel het mij op dat er na 1935 praktisch niets meer over deze kerk te vinden is. Ik stelde de vraag aan het oudste lid van het Comité, de dame is 90 jaar jong, en zij antwoordde mij dat de Engelse gemeenschap een heel stil leven leidt en dat de enige belangrijke plechtigheden na 1947 de inhuldiging waren van het brandraam, van de nis van de Brigade Piron en de nis van de Royal Navy, Belgische Sectie. In 1965 was er een plechtigheid naar aanleiding van het 100-jarig bestaan van de kerk. Op 10 juli 1990 was er een plechtigheid voor de 125e verjaardag en dit in aanwezigheid van een vertegenwoordiger van koning Boudewijn. De dienst werd voorgezeten door de Anglikaanse hulpbisschop.

Voor het ogeblik bestaat de Engelse gemeenschap uit ongeveer een 50-tal personen.

Ik heb ook de namen teruggevonden van enkele "chaplains" die, na 1947, deze kerk hebben bediend.

Van 1947 tot 1957 : Rev. Frank TAYLOR. Van 1957 tot 1971 : Rev. JONES, die te Oostende stierf en werd opgevolgd door Rev. MORGAN tot 1973. Van 1973 tot 1977 : Rev. LYONS en tussen 1977 en juli 1978 was er zelfs geen titulaire "chaplain". De kerk werd dan bediend door "chaplains" die van Antwerpen of Brussel kwamen. In juli 1978 kwam Rev. HJORTH, die te Brugge woonde en in januari 1984 werd hij opgevolgd door de huidige "chaplain" Rev. Canon G.M. HART.

BESCHRIJVING VAN HET INTERIEUR VAN DE KERK

Het orgel is één van de oudste nog bespeelbare orgels van onze stad.

Het werd besteld bij Louis HOOGHUYS te Brugge toen de Engelse kerk nog in de Witte Nonnenstraat was. Het verhuisde mee naar de huidige kerk. Het eigenlijk bouwjaar is niet gekend maar het dateert van na 1845 aangezien Louis HOOGHUYS zich pas omstreeks 1845 als orgelbouwer vestigde.

Stylistisch is het een vroeg 19e eeus product. Het heeft een front in twee verdiepingen door 4 pilaren en 3 traveeën verdeeld. Er is een kroonlijst met in het midden een driehoeksfronton. De drie traveeën vertonen "valse" orgelpijpen en hebben enkel een decoratieve functie. De orgelist zit met de rug naar de kerk.

In 1926 werd het instrument grondig nagezien door de Kortrijkse orgelbouwer Oscar ANNEESSENS-MARINUS. In 1930 kreeg het orgel een elektrische ventilator.

Na de herstelling van de zoldering in 1985 werd het orgel volledig

hersteld en het is nu in een uitstekende staat.

Er is aan dit orgel een eerder triestige anekdote verbonden. Toen de Duitsers tussen 1914 en 1918 Oostende bezetten maakten ze regelmatig gebruik van de kerk voor hun erediensten. Op het einde van de oorlog werd er tussen de pijpen van het orgel een lading dynamiet gelegd met het doel het orgel op te blazen. Gelukkig werkte de lont niet en bleef het orgel gespaard. Men heeft nooit geweten door wie en waarom dit gedaan werd. Men veronderstelt dat dit het werk was van een ontevreden Duitse orgelist die moeite had om het orgel te bespelen !

De verschillende gedenkplaten en nissen.

Rechtermuur

"De godslamp werd geschonken door Rev. I.E. JONES in herinnering aan zijn vader 2Lt J.A JONES, militaire school, en de officieren, onderofficieren en manschappen van het 9e Welsh Bataljon van de 19e Divisie, die hun leven lieten in de slag van Passendale op 21 april 1917"

Boven de plaat een vlag van Wales.

* * *

"Gewijd aan de herinnering van George PARKER, die gedurende vele jaren koster was in deze kerk en die overleed op 6 september 1931, 66 jaar oud.
Vrede, volmaakte vrede"

De plaat werd onthuld op 24 april 1932 door Mevrouw PIETERS, weduwe van burgemeester PIETERS. Mevrouw PIETERS was Engelse van geboorte. Haar vader was de Rev. Francis Holland ADDAMS, de eerste predikant van de Sint-Pieters kerk van Nottingh Hill te Londen.

* * *

Memoriaal van The Royal British Legion - boek met namen + Britse vlag en standaard van het Legioen + brandraam.

Achteraan de kerk hangt volgende tekst in verband met het Brits Legioen.

"Dit herinneringsvenster werd aan de Engelse kerk geschonken door de Oostendse- en Districtafdeling van het Brits Legioen ter herinnering aan hun leden die overleden zijn sinds de stichting in 1921. Allen dienden trouw hun land in de strijdkrachten in oorlogstijd en hielden nadien, als burger, het prestige van het Britse Gemenebest hoog, ver weg van hun geboorteland in het vriendelijke België.

Het gedenkboek, dat deel uitmaakt van het memoriaal zal hun namen bevatten en er is plaats voorzien voor verdere toevoegingen"

In het venster ziet u een badge van het Legioen. Dit stuk, deel van het vroegere venster werd, na een bombardement gedurende de laatste oorlog, intact teruggevonden en gebruikt in het huidige brandraam dat op 14 juni 1962 werd ingehuldigd in aanwezigheid van Veldmaarschalk Burggraaf MONTGOMERY of Alamein.

"In dankbare herinnering aan Frank TAYLOR 1892-1957, "chaplain" in België 1930-1957, diende deze kerk 1947-1957.
Zijn dienaars zullen Hem dienen en zij zullen Zijn aangezicht zien"

* * *

"In dankbare herinnering aan de 1e Belgische Brigade die samen met het Brits Bevrijdingsleger 40-45 vocht voor de vrijheid.
Deze herdenkingsnis, waarin dit gedenkboek ligt, werd ingehuldigd op 13 september 1964 door Lt. Gen. J. PIRON, distinguished Service Order, bevelhebber van de 1e Belgische Brigade gedurende de bevrijdingscampagne. Normandië - België - Nederland - Duitsland.

Dit boek werd opgedragen aan de manschappen van de 1e Belgische onafhankelijke brigade die hun leven lieten voor hun land en de vrijheid van de wereld en dienden met de Britse strijdkrachten gedurende de 2e Wereldoorlog.
Zij zullen niet vergeten worden"

Boven de nis hangt de Belgische vlag en de standaard van de Brigade.

* * *

Linkermuur

"In liefdevolle herinnering aan John CRAMER, Cambridge, 23 jaar oud, die, terwijl hij een vreemdeling redde, te Oostende verdronk op 8 augustus 1901.
Gezegend zijn de zuiveren van hart want zij zullen God zien"

* * *

"In herinnering aan diegene die hun leven gaven bij de blokkering van de haven van Zeebrugge door de Vindictive, Iphegenia, Intrepid en Thetis op 23 april 1918 en de blokkering van Oostende door de Vindictive op 19 mei 1918.

Deze plaat is gemaakt met koper afkomstig van de Vindictive en werd hier geplaatst door de bergingssectie van de Britse Admiraliteit"

Bij de blokkering van de haven van Zeebrugge op St-Georges Day 1918 vielen er 195 doden, waren er 333 gewonden, 36 vermisten en 2 gevangenen.

Bij de blokkering van de haven van Oostende vielen er 9 officieren en waren er 41 doden, gewonden en gekwetsten.

Op 16 januari 1921 werd er in deze kerk een herdenkingsplechtigheid gehouden. De dienst werd geleid door Rev. Charles NIBBS, Royal Navy, aalmoezenier te Oostende. De gedenkplaat werd onthuld door Commodore Sir F.W. YOUNG, Knight Commander of the British Empire, Royal Naval Reserve, in tegenwoordigheid van de burgemeester, de schepenen, de Navy, handelsmarine en het Militaire Bergingskorps.

* * *

"A M D G

De vensters in de beuk van deze kerk werden, in herinnering aan de regering van de overleden Koning George V, geschonken door

- Adm Sir Roger KEYES, Baronet, Grand Cross of the Bath, Companion of the Order of St Michael and St George, Knight Commander of the Royal Victorian Order, Distinguished Service Order.
- Captain Sir Ion HAMILTON BENN, Baronet, Companion of the Bath, Distinguished Service Order.
- Het Brits Legioen Oostende.
- Lady Frederick YOUNG.
- Madame Alfons PIETERS.
- Mrs George PARKER.
- Mrs MAC RAY.
- The General Steam Navigation Co.
- De congregatie.

De opdracht werd uitgevoerd door de Right Reverend Stauton BATTY, doctor in de godgeleerdheid, bisschop van noord en centraal Europa, in juni 1936"

* * *

"In herinnering aan de 21 zeelieden die hun leven lieten bij het zinken van het bergingsschip HUGHLI, vóór de haven van Nieuwpoort op 26 april 1919. Deze plaat werd hier geplaatst door de bergingssectie van de Britse Admiraliteit"

* * *

"In fiere herinnering aan de Belgische zeelieden die vochten voor de zaak van de vrijheid in de Royal Navy 39-45. Dit boek werd opgedragen aan alle Belgen die gediend hebben bij de Royal Navy.

Boven de nis hangt de vlag van de Royal Navy - Belgische Sectie met de vermeldingen Atlantic - Schelde - Noordzee - Kanaal. De inhuldiging had plaats op 18 juli 1971.

* * *

"Ter gedachtenis aan Frederick William YOUNG, Knight Commander of the British Empire, Commodore Royal Naval Reserve, gestorven op 20 december 1925. Na de oorlog heeft hij gedurende meer dan 2 jaar gewerkt om de havens van Oostende en Zeebrugge vrij te maken. Door het succesvol lichten van de Vindictive, Iphegenia, Thetis en Intrepid volbracht hij een taak met vakkundigheid, vastberadenheid en zeemanschap, de manschappen waardig die deze schepen hebben bemand"

De plaat werd onthuld op zondag 28 april 1935 door M. DEVEZE, minister van Landsverdediging en ingezegend door Rev. H.J. HILLYARD, in tegenwoordigheid van Lady YOUNG.

Commodore YOUNG, een bergingsexpert, was in dienst genomen door de Belgische regering om de havens van Oostende en Zeebrugge vrij te maken. Het duurde meer dan twee jaar vooraleer de taak volbracht was. Commodore YOUNG werd door de Engelse koning tot ridder geslagen.

Zoals men kan opmerken zijn de meeste gedenkplaten in deze kerk er geplaatst om oorlogsfeiten te herdenken. Dit is trouwens dikwijls zo in vele protestantse kerken in Groot Britanië. Dit toont ook aan dat er een diepe verbondenheid bestaat tussen de kerk, de natie en de

strijdkrachten.

Een klein artikel, verschenen in het Contactblad 1983 van deze kerk, zegt het volgende : "Indien u soms de neiging hebt te geloven dat de oorlogen 14-18 en 39-45 oude geschiedenis zijn, zaken die wij liefst vergeten, ga dan eens naar een kerkhof waar de doden van deze oorlogen begraven liggen. Bekijk rij na rij en let op hun ouderdom, 23, 20 of 19 jaar. Kijk naar hun namen, Pierre, Jozef, Louis, Jacques: en misschien zult u verder zien, over hun graven heen. Dit waren jonge mannen, warmbloedig, levendig en vrolijk, met menselijke zwakheden en menselijke verlangens. Zij waren geen symbolen van moed of zelfopoffering, alleen namen in een boek. Zij vochten, leden en stierven ver van hun stamcafés en dancings, ver van de goede dingen die zij voorheen gekend hadden. Wij doen er goed aan ze niet te vergeten".

BRONNEN

1. Echo d'Ostende : jg. 1866, 1867, 1868, 1871, 1875.
2. Le Carillon : jg. 1906.
3. H. HILLYARD : Historical record of the town and the English church. Unitas, Ostend 1935.
4. Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis. Brugge, 1937.
5. C. LOONTIENS : Ostende monumentale et pittoresque. Impr. de la Cour. Ostende.
6. J.B. DREESEN : De Engelse kerk te Oostende. Tijdschrift De Plate, 12e jg. nr. 12, december 1983.
7. Robert HOSTYN : Oostendse orgels : Anglicaanse kerk. Tijdschrift De Plate, 12e jg. nr. 3, maart 1983.
8. Contact : news-sheet of the English Church 1954, 1986, 1989, 1992.

LIDGELD 1993

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkring De Plate is voor 1993 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 Fr
Steunend lid :	500 Fr
Beschermend lid (vanaf) :	1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "**OOSTENDSE HAVENINRICHTINGEN**" gekozen.

In de mate van het mogelijke zal de kalender meegestuurd worden met het decembernummer van het tijdschrift

Jean Pierre Falise
Penningmeester